

Referaten

Dansk Skovforenings Tidsskrift

Nov./Dec. 1929.

In het Novemhernummer wijst C. Weismann er op, dat het eigenlijke beheer van bosschen in Denemarken niet, zooals aangenomen wordt, zijn intrede deed in 1661, toen Vincent Joachim Hahn benoemd werd tot Opperjagermeester van den Deenschen koning, maar van nog ouderen datum is.

De eerste Jagermeester, die reeds in 1551 werd aangesteld, n.l. Borchart von Pappenheim, had eveneens, behalve de jacht, ook de bosschen zelf onder zijne hoede. Moeilijk is het om uit te maken, waarin zijn hoofdtak lag. Pappenheims opvolger was Normand, die in 1598 aftrad. Na dezen volgden verschillende elkaar snel afwisselende jagermeesters, tot in 1621 Jürgen Hondorf werd aangesteld, die in 1630 weer door Otto van Termo werd opgevolgd. Na diens dood in 1640 werd de functie tot 1644 waargenomen door Joachim von Bredow. Tot aan 1661 Hahn's voorganger Dibolt von Dehn-Rothfelsen.

Vergelijking van de aanstellingsbrieven van Hahn, Dibolt en Hondorf leerde, dat ze op enkele woorden en zinswendingen na geheel gelijkloidend waren.

Vervolgens zet O(tto) B(ondo) uiteen, dat den deenschen boschbouw ernstig gevaar dreigt van den te hoogen belastingdruk. Het bosch is zelfs 31 % zwaarder belast dan de landbouw. Voor de Godser's bosschen, welke 1737 ha groot zijn en een waarde van 1.4 miljoen gulden vertegenwoordigen, zijn b.v. gedurende de periode 1924/25 tot 1926/27 140 000 gulden aan eigendoms- en vermogensbelasting betaald. Het in veiling geraken van de groote boschbezittingen Christianssaede en Pederstrup is dan ook het noodzakelijk gevolg van een te straffe belastingpolitiek.

Het Decemhernummer bevat het door de Deensche Boschbouwvereniging uitgewerkte economische overzicht der boschbedrijfsresultaten over 1927/28. Het is gespecificeerd voor de verschillende landsdeelen en gebaseerd op de, aan de hand van vragenlijsten, door een vijftigtal grootere boschcomplexen verstrekte gegevens.

Voor het land in z'n geheel gelden de onderstaande cijfers. Hoewel overeenkomstig het bedrijfsplan gemiddeld per ha begroeide oppervlakte 7.3 m³ gekapt had moeten worden, is er slechts 6.9 m³ of 95 % geveld. De gemiddelde verkoopprijs in het bosch berekend over alle houtsoorten (47.4 % beuk, 8.7 % eik, 6.3 % ander loofhout en 37.6 % naaldhout) bedroeg f 8.90. Per ha der totale boschoppervlakte bedroeg de bruto-opbrengst f 61.30, terwijl als netto-opbrengst f 11.30 overbleef. Het overschot is niet belangrijk hooger dan het vorig jaar. De houtprijzen waren over het geheel nog dalend. Dat men desondanks een betere rendeering bereikt heeft, komt omdat men de uitgaven nog in sterkere mate wist te drukken. G.

Bulletin de la Société Centrale Forestière de Belgique
October—November 1929.

Duterme schrijft over de cultuur van den populier in België. Allereerst geeft hij een plantkundige indeeling en korte beschrijving der voornaamste

soorten. Hij onderscheidt hierbij in de groep met ingesneden bladeren 3 soorten: *P. alba* of Picardische populier (welke dus ook hij *niet* als een afzonderlijke soort opvat) met als variëteiten *Bolleana*, *alba-nivea* en *integrifolia*. Verder *P. canescens* (*alba* × *tremula*) en *P. tremula*.

In de groep met regelmatige, alleen getande bladeren, de *Populus nigra* en de Canada populier (door hem genoemd *P. canadensis*) waarin hij 3 variëteiten onderscheidt:

a. een variëteit dien men in België witte Canada of „var. de Hollande” noemt, die in Nederland en in de Kempen veel voorkomt en tegen de kanker bestand is, met groene bladsteelen en donkere schors.

b. een variëteit met gladder en witter schors en eveneens groene bladsteelen, die veel last van kanker heeft en daardoor *onbruikbaar* is.

c. een variëteit met donkere schors en meer roode bladsteel, die men vooral aantreft in het gebied van Vorst, Eijnhout, Oosterloo, Westmeerbeek en Meerhout en die het best van de drie vormen tegen de kanker bestand is, en buitengewoon recht opgroeit. De groei is verder snel en het hout zeer gezocht.

Deze laatste variëteit wordt dan ook in het bijzonder aanbevolen als de meest bruikbare vorm voor het aanleggen van populierenbosschen.

Verder noemt hij van de 2e groep nog *P. monillifera* en *P. angulata* eveneens 2 Am. soorten (Virginische en Carolinische populier) en den Italiaanschen populier (*P. nigra* var. *fastigiata*).

Wat de eischen aan den grond betreft, zoo vraagt de populier een frischen diep-open grond en groeit *niet* graag op kalkgronden. Hij is een lighthoutsoort en zeer goed tegen den wind bestand. Ook op vochtige eenigszins moerassige gronden voelt hij zich nog thuis mits men deze nog maar eenige ontwatering kan geven. *Hooge waterstand* hindert *niet* echter *wel* *stilstaand water*.

Voor te gebruiken *stekken* acht schrijver het beste takken van 1,25—1,50 m lengte met van onderen 3 à 4 cm omtrek, genomen uit de kronen van gezonde 15—20 jarige exemplaren en in den herfst gesneden. Van deze stekken wordt op 20 cm van den voet een duimbreedte schors weggenomen. Vervolgens worden ze gedurende den winter met de kop naar beneden in goeden grond ingegraven door welke manipulatie ze in het volgende voorjaar al talrijke worteltjes hebben gevormd.

Voor het kweeken van bewortelde heesters wordt aangeraden, gezonde takken — als voor de stekken aangegeven — te snijden in stukken van 25—30 cm lengte, deze aan te punten en met een of twee ooggen boven den grond uit te planten (afstand 25—30 cm).

Na 1 jaar verspeenen (afstand 50—60 cm), als 3-jarige planten uitpoten. Voor beide doeleinden neme men nooit twijgen die zich als waterloten langs den stam hebben gevormd.

Voor „poten” neemt men takken van 4—6 jaar oud, uit de kronen van boomen of van knotpopulieren.

De plantwijdte hangt eenigszins af van het doel waarvoor de boomen gebruikt zullen worden.

Voor klompenindustrie 6 × 6 m. Voor het kweeken van zwaarder hout wordt door sommigen aangeraden een kleiner afstand (bijv. 4 × 4 m of 5 × 5 m) teneinde op een leeftijd van ongeveer 25 jaar een gedeelte te verwijderen.

Op terreinen waar gevaar voor omwaaien bestaat wordt echter aangeraden direct grooter afstand te nemen bijv. 8 × 8 of 9 × 9 m, dus direct den afstand waarop de de-boomen kunnen *blijven* staan (zie ook referaat van het Septembernummer).

Wel wordt door deze groote afstanden de natuurlijke takreiniging iets minder goed doch vooral indien de goede variëteit met zijn naar boven gerichte takken wordt gebruikt (hiervóór onder c genoemd) is dit geen bezwaar en acht schrijver dit zelfs het meest gewenscht. Natuurlijk moet hierbij komen een ondercultuur van els (2-jar. planten, onderlinge afstand 1 × 1 m of 1 m × 80 cm). Men neemt hiervoor op vochtige gronden zwarten els, op drogere gronden den witten els. Volgens S. kan deze laatste *minder* schaduw verdragen en is het hout van minder goede kwaliteit.

Worden de populieren als *stekken* gepoot (zie hierboven) dan worden ze na één jaar afgezet. Men krijgt aldus krachtiger en beter bewortelde boomen.

De els wordt geëxploiteerd met een omloop van 5—7 jaar.

Van de populieren moeten de waterloten op den stam geregeld verwijderd worden. Verder moeten ze, vooral indien ze direct op de goede afstanden worden geplant — en dit zal in den regel wel het beste zijn — geleidelijk worden opgekroond. Hiervoor wordt de volgende regel geven „Tot 15 jaar moet de kroon ongeveer de helft zijn van de totale lengte. Daarna iets minder zoodat op 25 à 30 jarigen leeftijd nog ongeveer $\frac{1}{3}$ kroon is”. (M.i. beter als volgt: 1—10 jaar $\frac{2}{3}$ kroon, 10—20 jaar $\frac{1}{2}$ kroon en daarna geleidelijk brengen op $\frac{1}{3}$ kroon).

Over den groei der populieren geeft S. nog de volgende cijfers: Gedurende de eerste 10 jaren, loopt bij normaal groeiende populieren de toename in omtrek op 1.50 m boven den grond geleidelijk op van 3 tot 6 cm per jaar.

Van 10 tot 30 jaar gemiddeld 6 cm per jaar (kan in deze periode loopen tot 9 à 10 cm per jaar).

Van 30 tot 40 jaar zakt de toename in omtrek van 6 tot 3 cm per jaar.

Daarna blijft deze nog lang op 3 cm per jaar,

De *hoogteaanwas* is tot op 20 à 25 jarigen leeftijd snel en regelmatig (ongeveer 1 m per jaar). Vanaf 25-jarigen leeftijd zakt deze om op 40-jarigen leeftijd op nul te komen.

Dit zijn alle cijfers die betrekking hebben op de onder c genoemde variëteit. Voor den Hollandschen Canada is volgens schrijver de hoogte-groei minder, de diktegroei in de jeugd sneller.

De leeftijd waarop de populieren het best kunnen worden geveld hangt af van het doel waarvoor het hout wordt gebruikt (voor klompen 1.20—1.50 m omtrek op borsthoogte, leeftijd 25—30 jaar; voor zaaghout 1.50—2 m omtrek op borsthoogte, leeftijd 35—45 jaar).

In 1927 was de prijs per m³ voor klompenhout 275 francs (f 19.25); voor werkhout 300—375 francs. In 1928 is tot 500 francs (f 35.—) betaald voor werkhout boven de 2 m omtrek op borsthoogte.

De mechanische klompenindustrie maakt uit 1 m³ hout 90 paar mansklompen, de handindustrie 80 paar.

Het totaal verlies in de zagerij loopt van 25—30 %.

G. Delevoy schrijft over het gebruik van natriumchloraat in *kweeke-rijen* voor het vernietigen van onkruid.

Hij is bij zijn hierover genomen proeven tot de volgende voorloopige conclusies gekomen:

1. Voor alle gewassen waarvan de zaden $\frac{1}{2}$ cm of meer ondergebracht worden heeft men zeer veel succes, indien men zoo kort mogelijk vóór het uitkomen der kiemplanten, sproeit met een half procentige oplossing naar rato van 250—500 cm³ per m² of een 1 procentige oplossing naar rato van 100—300 cm³ per m².

2. Het sproeien heeft het beste resultaat bij warm en zonnig weer.

3. Het schijnt ook aanbevelenswaardig te zijn te sproeien tusschen de rijen van verspeend loofhout en van enkele naaldhoutsoorten (lariks, thuja). Hier te gebruiken een 1 % oplossing naar rato van 100 cm³ per m².

4. Een 5 % oplossing naar rato van 100—200 cm³ per m² is voldoende voor het schoonhouden van wegen en paden (één- of tweemaal per jaar aan te wenden).

5. Gebruik van natriumchloraat geeft dus in kweeke-rijen een groote bezuiniging aan arbeidsloon en geeft bovendien in de zaai-bedden *meer en krachtiger* planten.

Er moet om gedacht worden het natriumchloraat niet in aanraking te brengen met houten voorwerpen, wijl deze hierdoor zeer brandbaar worden.

In de *Chronique forestière* wordt o.a. nog uitvoerig gerefereerd het artikel in het Septembernummer van het *Zeitschrift für Forst- und Jagd-wesen* van Oberforstmeister Merten te Stade over het gebruik van den Japanschen lariks in N.W. Duitschland ter voorkoming en bestrijding van verkeerde humusvorming in de bosschen.

Schrijver heeft in 9 districten van Noord-Hannover en Sleswijk-Holstein 1836 ha arme zandgrond met deze houtsoort beboscht, gedeeltelijk in zuivere

opstanden gedeeltelijk gemengd met *Pinus* en *Picea* soorten. Planting vindt in den regel plaats op bewerkte strooken op onderlinge afstanden van 1.50 m. De afstand der planten in de strooken bedraagt 0.75—1 m. Gebruikt werden in den regel 2-jarige onverspeende planten; alleen in ongunstige groeiplaatsen 3-jarige eenmaal verspeende.

Uitvoerig worden dan de verschillende voordeelen van deze houtsoort opgesomd en opgewekt tot het nemen van uitgebreide proeven ook in België.

(Niettegenstaande de Jap. lariks hier te lande in de laatste jaren al veel meer wordt aangeplant, geldt deze opwekking ook voor ons land. Nog veel te weinig zijn de *vele* voordeelen van dezen uitstekenden boschboom met zijn snellen groei en waardevol hout bekend).

December 1929

A. Balon geeft een overzicht over de *houtprijzen in België gedurende 1929*. Over het algemeen valt weinig verschil te constateeren met 1928. De prijzen van het naaldhout zijn een weinig naar benedene gegaan (zoo wel voor zaag- als voor mijnhout). Hetzelfde geldt voor de lichtere sorteeringen van het beukenhout.

Het zwaardere loofhout is eenigszins in prijs gestegen.

Hieronder volgen enkele gemiddelden (alles in het bosch en de boomen gemeten op 1.50 m boven den grond):

Eik van 1 m omtrek en daaronder 200—250 francs per m³.

Eik van 2 m omtrek en daarboven 700—960 francs, gemiddeld 825 francs (± f 58.—).

Esch van ± 1 m omtrek 300—450 francs. Voor zware sorteeringen boven de 2 m omtrek, werden prijzen besteed tot 750 francs.

Beuk van 1 m omtrek en daarboven 200 francs.

Beuk van 2 m omtrek en daarboven 450—550 francs.

Iep van 1 m omtrek en daaronder 200 francs.

Iep van 2 m omtrek en daarboven 500—550 francs.

Populier van ± 1.50 m (klompenindustrie) 300—350 francs.

Populier van 2 m omtrek en daarboven (zaaghout) 400—450 francs.

Voor deze laatste worden zelfs prijzen betaald van 500 francs en daarboven. Er is zeer veel vraag naar populierenhout.

Berk 150—200 francs per m³.

Eschdoorn 400 francs per m³ (130—200 cm omtrek).

Acacia 450 francs per m³ (95—145 cm omtrek).

Tamme kastanje 300—350 francs per m³.

Naaldhout (mijnhout) 135—175 francs (*Pinus silvestris*).

Voor fijnspar werden prijzen betaald van 100—200 francs.

Revue des Eaux et Forêts

October 1929

Teneinde de opbrengst der bosschen te verhoogen, wordt in de Fransche boschbouwlitteratuur op velerlei manieren en van verschillende kanten reeds lang aanbevolen om den omloop van het hakhout te verhoogen en deze bijv. te brengen op 25 à 30 jaar.

Dit vooral ook in verband met de slechte prijzen van het brandhout. Rabouille wijst er echter in dit nummer op dat deze raad wel gemakkelijk is, doch glad *verkeerd*.

Men krijgt hierdoor slechts een verarmend en achteruitgaand bosch, waarin de goede spaartelgen juist door den te *langen* omloop zijn verstikt door de slechte boomen die er omheen staan.

Z.i. moet men den omloop zeer zeker *niet* verlengen maar reeds op

13—15-jarigen leeftijd krachtig ingrijpen, hierbij mooie gedeelte laten door-groeiën doch onverbiddelijk alle slechte exemplaren vellen, al moet men hierdoor grootere gedeelten kaalslaan — wat vaak noodig zal zijn — en dan deze gedeelten aanvullen met andere houtsoorten, zoo noodig met naaldhout. Dus de bosschen deskundig behandelen! Dan kan er verbetering komen.

De langere omloop werkt juist in tegenovergestelde richting. Hij wijst er nog eens nadrukkelijk op dat dit ook de werkwijze moet zijn in de verwoeste gebieden van Noord-Frankrijk waar zooals vroeger al eens is medegedeeld een prachtige opslag en natuurlijke verjonging is gekomen. Deze komt nu al op den leeftijd waarop krachtig moet worden ingegrepen en waarbij de waardevolle exemplaren moeten worden geholpen en vrijgemaakt van de concurrentie van slechtgevormde boomen en de slechte gedeelten gekapt, en aangevuld met andere soorten. Zou men deze een 30 jaar aan z'n lot over laten dan waren ook hier intusschen de goede vormen bedorven.

In het departement Vaucluse (het zuidelijk gedeelte van het Rhônebekken) wordt sedert 1919 de *Pinus halepensis* steeds meer gebruikt voor de harswinning, dus op dezelfde wijze als de *P. maritima* in de Landes.

Oorspronkelijk werden hier tegen vele bezwaren gemaakt (de aanwas van het hout zou er te sterk door achteruitgaan, de gebruikswaarde van het hout zou minder worden (kisten, tonnen), het brandgevaar zou sterk toenemen. R. de Monchy schrijft hierover in dit nummer en wijst er op dat hiervan niets is uitgekomen en dat intengedeel de harswinning in dit gebied een bron van onverwachte rijkdom is geworden.

In de Inspectie Avignon (de hoofdstad van Vaucluse) werd in 1923 circa 9000 kg hars gewonnen, in 1928 126.775 kg. De kwaliteit van de hars staat gelijk met die van den zeeden.

De boomen worden geharst vanaf 80 cm omtrek.

Boomen van 80 cm—1.10 m krijgen één insnijding (hoogstens 50 cm lang; diep 1 cm; 6—9 cm breed) die boven 1.20 m twee insnijdingen (althans gedurende de „gemmage à vie“). Bij de „gemmage à mort“ is het aantal insnijdingen uit den aard der zaak niet voorgeschreven.

De gemiddelde opbrengst per insnijding per jaar bedraagt 1,8 kg hars (= ± 1.8 l). De duur van de harsing is 4 à 5 jaren. De arbeiders komen allen uit de Landes.

G. H.

November 1929.

V.H. schrijft over den invloed van het bosch op de hoeveelheid water, die in een bepaald gebied wordt afgevoerd. Allen, die hierover hebben geschreven — en dat zijn er velen — zijn het er over eens dat bosschen den waterafvoer regelmatig maken, doch de zaak wordt vaak overdreven en berust niet altijd op behoorlijk gefundeerde onderzoekingen. Deze vorderen ook veel tijd.

Een zeer nauwkeurige onderzoeking is in Amerika verricht. In 1909 werden in het Staatsbosch van Rio Grande, in de Vereenigde Staten, op ongeveer gelijke hoogte, gelijken grond en gelijke helling in het gebergte 2 proefvlakken uitgezocht A en B resp. 90 en 81 ha groot.

Beide perceelen waren beboscht (Douglasden, Engelmanspar, populier).

Nadat tot 1919 beide proefvlakken intact waren gelaten, teneinde ze precies met elkander te vergelijken, werd in 1919 B kaalgeslagen.

Mogelijke afwijkingen konden dan worden gecorrigeerd op de verschillen die vóór dien bestonden, toen beide proefvlakken nog onder dezelfde omstandigheden verkeerden. Zie hier enkele resultaten.

De gemiddelde jaartemperatuur was zoowel in A als in B vóór 1919 34° F. Voor B na velling 1° F 3 hooger. De maximumtemperatuur was 2° F 1 hooger; de minimumtemperatuur 0° F 7 hooger.

De windsnelheid vermeerderde voor B met gemiddeld 2 m 6 per seconde.

De luchtvochtigheid werd in B iets kleiner, echter niet van beteekenis.

De verhouding B:A voor de totale hoeveelheid uit het gebied afgevoerde water was vóór velling in B, gemiddeld 1.017; na velling voor de periode 1919-1926 gemiddeld 1.170. Het grootst was dit cijfer in het 2e en 3e jaar n.l. resp. 1.207 en 1.284. De vasthoudende invloed van de humuslaag was toen verdwenen, terwijl in latere jaren de hier natuurlijk ontstane opslag weer eenigen gunstigen invloed had.

Dit verschil is dus niet zoo groot. Sterker was het onderscheid in de hooge waterstanden.

De maxima van B waren vóór velling gemiddeld 6 % hooger dan in A. Na velling kwamen ze ongeveer 3 dagen vroeger en waren gemiddeld 64 % hooger (3e jaar zelfs 85 % hooger). De hooge waterstanden kwamen hier v.n.l. voor in het voorjaar (smelten van sneeuw en voorjaarsregen).

Niet alleen de maxima, doch ook de minima waren in B na kaalslag hooger dan vóórdien. De verhouding tevoren was 12:1, na velling 17:1.

De verhouding van de hoeveelheid uitgespoelde stoffen was vóór 1919 voor B $0.822 \times$ die van A; na 1920 voor B $7.002 \times$ die van A.

Dit is dus wel een zeer groot verschil!

Auguste Langhofer schrijft over het achteruitgaan van de eiken in Yougoslavië, in het bijzonder in Slavonië. Het zijn z.i. vooral de rups van *Lymantria dispar* gepaard met den meeldauw die hier de hoofdschade veroorzaken.

De meeldauw alleen doet het niet. De eerste bladeren worden absoluut afgevreten door de rupsen en juist als de nieuwe blaadjes zich gevormd hebben en nog weinig weerstandsvermogen bezitten, komt de meeldauw. S. berekent dat tot het einde van 1925 1.750.000 m³ hout op deze wijze in Slavonië zijn afgestorven.

(Zie ook het artikel van Markovitch over dit onderwerp in het Aprilnummer. Deze zoekt de oorzaak nog dieper, n.l. in het foutieve systeem dat de eik tegenwoordig te veel in éénsoortige opstanden wordt gekweekt. Hierdoor *kwijnende* bosschen, die veel gemakkelijker ten prooi vallen aan *Lymantria* en meeldauw).

Aan de „Revue des Revues” ontleen ik een referaat uit het Augustusnummer van L'Alpe over den eekhoorn. Deze voedt zich met zaden liefst van *Picea*, maar ook van *Pinus*soorten, lariks, beuk en eik. In de kweekerij eet hij de zaadlobben van jonge planten en jonge scheuten.

Hij ontschorst de bovengedeelten van boomen, waarschijnlijk om het sap. Dit doet hij bij voorkeur bij lariks, doch ook bij *Abies*- en *Pinus*soorten.

Schrijver komt tot de conclusie dat de eekhoorn een ongewenschte gast in de bosschen is. G. H.

Journal forestier Suisse

December 1929

Schweizerische Zeitschrift für Forstwesen

December 1929

In beide tijdschriften wordt het 10-jarig bestaan van de Zwitsersche boschbouwcentrale (*Office forestier central, Forstwirtschaftliche Zentralstelle*) herdacht.

In 1910 vergaderde de Zwitsersche boschbouwvereniging en Prof. Engler leidde toen deze vraag in: „Zou het niet gewenscht zijn dat de Zwitsersche boschbouwvereniging de bevolking en vooral de autoriteiten en de boschbezitters trachtte in te lichten over het belang dat de gemeenschap heeft bij een intensief beheer der bosschen?”

Naar aanleiding hiervan is in 1919 de bovengenoemde centrale tot stand gekomen. Vooral tijdens de laatste 3 jaren van den oorlog, toen Zwitserland een hout-uitvoerend land was, bleek hoe gering de invloed van den

boschbezitter was op de prijzen van het hout. Houthandel en houtzagerij regelden alles, verhaalden de hooge vrachten op de prijzen die de boschbezitters ontvingen. Deze laatsten waren niet georganiseerd en hadden niet den minsten invloed. Er ontbrak een bemiddelaar tusschen producent en consument, ook de boschbezitters en de autoriteiten die vaak met hout-handelkwesties te doen hadden, hielden geen voeling met elkaar.

Bijna alle cantons geven thans een subsidie aan de Centrale, de Bondsregering ook. (8000 francs). De Centrale houdt zich op de hoogte van de houtmarkt en geeft snelle en betrouwbare inlichtingen over vraag en prijzen. Verder wist ze de vrachten per spoor te verminderen en bemoeide zich met de regeling van in- en uitvoerrechten. Ze trad op als bemiddelaar tusschen het houthandelaar West-Zwitserland en de houtarme Oostelijke cantons en hielp bij de levering van dwarsliggers en papierhout. Ze schiep eene propaganda-verzameling van 1749 lichtbeelden en deed de film: „Dwars door het schoone Zwitsersche bosch“ vervaardigen, die 233 maal en dan aan 21.000 schoolkinderen en 33.400 volwassenen is vertoond. Deze film is door een brand vernield. Ook heeft de Centrale eenheid helpen brengen in maten en benamingen der talrijke houtsorteeringen. Juridisch en finantieel moest de Centrale reeds spoedig worden hervormd, om aaneensluiting van alle boschbezitters onder hare leiding mogelijk te maken. Zoo ontstond de „Schweizerische Verband für Waldwirtschaft“. Aan de Centrale werd het secretariaat opgedragen.

Verschillende onderwerpen staan nog op het program: ondersteuning van den houthandel in den strijd tegen het toenemend gebruik van ijzer en beton bij bouwwerken, verbetering van het gehalte der boschvoortbrengselen, strijd tegen den overmatigen invoer van goedkoop brandhout uit het buitenland, subsidieering van proefnemingen die ten doel hebben brandhout voor technische doeleinden te gebruiken, enz. enz.

Deutsche Forst-Zeitung 1929

No. 50

Verdient bij naaldhout herfstplanting de voorkeur boven voorjaarsplanting?

Door Forstmeister von Behr wordt dit bevestigd, althans indien voldaan wordt aan de volgende voorwaarden:

- 1e. Men gebruike daartoe 2-jarige planten;
  - 2e. De grond moet minstens een jaar tevoren diep losgemaakt en daarna goed doorgevroren zijn en zich weer gezet hebben;
  - 3e. Na het planten moet de grond rondom de plantjes worden aangetrapt.
- Revierförster Strelow plant sinds jaren met uitstekende resultaten 1-jarige Pinus en Picea in den herfst, vanaf eind October, totdat de vorst invalt. Houtvester von Sivers—Kerjell beveelt voor naaldhout herfstplanting vooral om de volgende redenen aan:

- 1e. kunnen de plantjes dan de wintervochtigheid van den boden benutten;
- 2e. kan een vaste ploeg arbeiders het geheele jaar door aan het werk gehouden worden.

Uitgeplant werden 2-jarige verspeende Pinus 3 à 4-jarige verspeende Picea en 2-jarige Larix. Daarentegen verplante men Douglas niet in den herfst. Ook is, wegens het opvriezingsgevaar, herfstplanting te ontraden voor veengrond en in vorstkuilen.

Förster Hennig klemt, met het oog op het gevaar voor opvriezen, de 1-jarige Pinus in den herfst een paar cm dieper dan anders en bedekt den grond rondom de plantjes met blad- of naaldenstrooisel.

Herfstplanting zij dus regel en voorjaarsplanting alleen toegepast, voor zoover men in den herfst niet is klaar gekomen. Een groot voordeel van de herfstplanting is, dat men aldus een deel van de werkzaamheden, die anders in den toch al zoo drukken voorjaartijd zouden moeten geschieden, naar een stillen tijd overbrengt

v. H.